

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 60/2018-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. mája 2018 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Mojmíra Mamojku o prijatej spoločnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], oboch právne zastúpených advokátom JUDr. Michalom Krnáčom, advokátska kancelária, Vojtecha Tvrdého 793/21, Žilina, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 704/2015 z 18. februára 2016 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 704/2015 z 18. februára 2016 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 704/2015 z 18. februára 2016 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Žiline je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov) na účet advokáta JUDr. Michala Krnáča, advokátska kancelária, Vojtecha Tvrdého 793/21, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. októbra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „sťažovateľka“; spolu aj „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 704/2015 z 18. februára 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Okresný súd Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v predmetnom konaní dvakrát vyhovel návrhu sťažovateľov na určenie vlastníckeho práva k označeným nehnuteľnostiam, a to rozsudkami z 21. marca 2013 a 5. decembra 2014. Oba označené rozsudky okresného súdu boli na základe odvolaní zrušené uzneseniami krajského súdu (uznesením sp. zn. 9 Co 300/2013 z 5. septembra 2013 a uznesením sp. zn. 9 Co 189/2015 z 9. apríla 2015). Okresný súd po vrátení veci krajským súdom o návrhu sťažovateľov rozhodol v poradí tretím rozsudkom súdu prvej inštancie, ktorým ich žalobu zamietol. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali sťažovatelia

odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd tak, že napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Sťažovatelia podali dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 1 Cdo 216/2016 z 12. júla 2017 tak, že ho ako procesne neprípustné odmietol.

3. Sťažovatelia v sťažnosti tvrdia, že rozsudok súdu prvej inštancie je prekvapivý, nepredvídateľný a arbitrárny, pretože súd po vrátení veci nevykonal žiadne ďalšie dokazovanie, len vo svojom rozsudku zopakoval už zistený skutkový stav a dospel k opačnému právnomu záveru, odvolávajúc sa výlučne na záväzný právny názor krajského súdu vyslovený v druhom v poradí zrušujúcom uznesení, ktorým bol viazaný, a konštatoval neunesenie dôkazného bremena sťažovateľmi. V tejto súvislosti tvrdia, že krajský súd v označenom zrušujúcom uznesení žiaden záväzný právny názor nevyjadril. Krajský súd následne potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, pričom v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozsudku podľa názoru sťažovateľov nijako nevysvetlil, prečo sa stotožňuje s názorom okresného súdu, ktorý sa plne odvolal na jeho záväzný právny názor vyslovený v druhom v poradí jeho zrušujúcom uznesení, ktorý de facto ním ani vyslovený nebol, teda nevysvetlil, prečo sťažovatelia neunesli dôkazné bremeno. V kontexte uvedených súvislostí sťažovatelia považujú rozsudok odvolacieho súdu za arbitrárny, nedávajúc odpovede na relevantné otázky.

4. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 60/2018-23 zo 7. februára 2018 prijal sťažnosť sťažovateľov, ktorou namietali porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu na ďalšie konanie.

5. Ústavný súd po prijatí sťažnosti vyzval predsedníčku krajského súdu listom zo 7. marca 2018 na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti, zaslanie relevantného súdneho spisu a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

6. Vyjadrenie krajského súdu spolu so súdnym spisom bolo ústavnému súdu doručené 27. marca 2018. Predsedníčka krajského súdu v ňom uviedla:

„Keďže v predmetnej záležitosti sa jedná takmer výlučne o bezprostredné právne posúdenie záverov súdu, nie je dobre možné zo strany krajského súdu ako inštitúcie (prostredníctvom jeho predsedu) zaujať konkrétne právne stanovisko. Z pozície predsedu krajského súdu mi totiž neprináleží posudzovať vecnú správnosť jednotlivých rozhodnutí tunajšieho súdu, vrátane posúdenia náležitostí ich odôvodnenia.“ Ako súčasť stanoviska krajského súdu bolo pripojené aj vyjadrenie predsedu senátu a zároveň aj sudcu spravodajcu, ktorý uviedol, že *„vo vyššie uvedenej veci poukazujem na dôvody napadnutého rozsudku zo dňa 18. februára 2016 s tým, že pri odôvodnení senát vychádzal z ust. § 219 ods. 2 O. s. p. v znení platnom v čase rozhodovania, keď pri právnom posúdení veci sa stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v dôvodoch i poukázal“*.

7. Krajský súd v závere svojho stanoviska vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti.

8. Právny zástupca sťažovateľov podaním doručeným 23. apríla 2018 oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní v uvedenej veci a súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

10. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny ako aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne...

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

14. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

15. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy), (napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01).

16. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

17. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre pravidelne pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

18. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

19. Všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

20. Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodit' z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci, a preto z týchto hľadísk posudzoval ústavný súd aj sťažovateľmi napadnutý rozsudok krajského súdu.

21. Ústavný súd poukazuje na stabilnú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane

(II. ÚS 78/05), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

22. Sťažovatelia v podstatnom namietali, parafrázujúc, že okresný súd dvakrát vo veci rozhodol pozitívne a následne za toho istého skutkového stavu bez vykonania ďalšieho dokazovania konštatoval opak a rozhodol negatívne, pričom svoje rozhodnutie oprel o tvrdený záväzný právny názor krajského súdu vyslovený v poradí druhom zrušujúcom uznesení. Následne sa krajský súd bez ďalšieho odôvodnenia stotožnil s názorom okresného súdu a toto prekvapivé rozhodnutie okresného súdu potvrdil. Sťažovatelia za daných okolností predovšetkým tvrdia, že krajský súd v skutočnosti žiaden záväzný právny názor neformuloval, preto odvolanie sa naň bez ďalšieho spôsobuje arbitrárnosť rozsudku súdu prvého stupňa, ktorú nenapravil ani krajský súd, preto napadnutý rozsudok krajského súdu je potrebné považovať za tiež arbitrárny. Sťažovateľka je presvedčená o tom, že nedostala zrozumiteľné odpovede na svoje výhrady voči takémuto postupu, ako aj na kľúčovú otázku v napadnutom konaní, ktorým bolo posúdenie ne/dobromyseľnosti nadobúdateľov.

23. Po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu súvisiaceho súdneho spisu, ako aj kópií uznesenia krajského súdu sp. zn. 9 Co 189/2015 ústavný súd konštatuje, že právnym dôvodom zamietnutia žaloby sťažovateľov o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam okresným súdom bol právny názor, že v danom prípade sťažovatelia neunesli dôkazné bremeno spočívajúce v preukázaní nedobromyseľnosti žalovaných nadobúdateľov predmetných nehnuteľností s poukazom na názor odvolacieho súdu, ktorý v odôvodnení svojho napadnutého rozsudku v podstatnom konštatoval:

„Pri posudzovaní tejto otázky nie je možné vychádzať (tak ako to opätovne správne konštatuje prvostupňový súd) z hypotetických úvah založených na príbuzenských vzťahoch, ale skutočnosti svedčiace o nedobromyseľnom nadobudnutí vlastníctva musia byť jednoznačne preukázané. Navrhovatelia aj podľa názoru odvolacieho súdu v tomto prípade neunesli dôkazné bremeno a žiadnym z vykonaných dôkazov nepreukázali vedomosť odporcov o zrušení príklepu, a tým i spochybnenie vlastníckeho práva ich právnych predchodcov. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania neboli preukázané žiadne nové

skutočnosti, nemohol ani odvolací súd vyhodnotiť vykonané dokazovanie inak, ako ho vyhodnotil súd prvého stupňa.“

24. Ústavný súd sa v nadväznosti na citované odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu zameril na dôvody, resp. odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým sa krajský súd stotožnil. Okresný súd v podstatnom na odôvodnenie zamietavého výroku svojho rozhodnutia uviedol:

„Hoci tunajší súd v zrušenom rozhodnutí mal za to, že z vykonaného dokazovania to vyplývalo, odvolací súd bol opačného názoru, ktorým je tunajší súd viazaný...

... Hoci ich výpovede boli značne rozporné v mnohých skutočnostiach, s poukazom na rozhodnutie a názor odvolacieho súdu vyslovený v uznesení z 09. 04. 2015, nebol dostatočne preukázaný nedostatok dobromyseľnosti pri prevode, či vedomosť o rozhodnutí o zrušení príklepu. Túto skutočnosť mali preukázať navrhovatelia, ktorí však napriek vyslovenému názoru odvolacím súdom, už nenavrhlí žiadne ďalšie dokazovanie. V dôsledku toho je nutné konštatovať, že navrhovatelia neunesli dôkazné bremeno pri zisťovaní, či preukazovaní nimi tvrdených skutočností a vykonané dokazovanie nebolo pre zistenie takej skutočnosti dostatočné. Teda [REDAKOVANÉ] previedla vlastnícke právo na [REDAKOVANÉ] a jeho manželku v čase, keď bola riadnym vlastníkom, [REDAKOVANÉ] a jeho manželka popreli akúkoľvek vedomosť o zrušení rozhodnutia o príklepe a následne vlastnícke právo previedli na odporcov, ktorí taktiež danú vedomosť popreli. Vykonaným dokazovaním boli síce zistené viaceré rozpory medzi odporcami a svedkami a mnohé skutočnosti, z ktorých možno iba hypoteticky predpokladať absenciu dobromyseľnosti, čo je však v takejto závažnej otázke v danom spore nedostatočné. Nie je možné vychádzať iba z hypotetických úvah, či predpokladov a nedostatok dobromyseľnosti nebol v konaní preukázaný. [REDAKOVANÉ] v rámci svojich práv previedla vlastnícke právo v čase, keď bola vlastníkom a teda tento prevod a ďalšie prevody nie je možné ináč posúdiť, než ako platné prevody, a to s poukazom na rozhodnutie NS SR 4Cdo 274/2006, podľa ktorého dodatočné zrušenie nadobúdacieho titulu (príklepu) svedčiaceho v prospech vydražiteľa nemá za následok súčasne aj zánik vlastníckeho práva ďalších nadobúdateľov nehnuteľnosti, ktorí ju získali v dobrej viere. Pritom je nutné zdôrazniť, že k právoplatnému zrušeniu rozhodnutia o príklepe došlo až po prevode vlastníckeho práva.“

25. Pre úplnosť je potrebné dodať, že krajský súd vo svojom predchádzajúcom zrušujúcom uznesení, ktorým mal podľa okresného súdu formulovať záväzný právny názor, konštatoval, že „z dôvodov napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, z ktorých konkrétnych dôkazov súd vychádzal, keď konštatoval nedostatok dobromyseľnosti na strane odporcov“. Okresnému súdu ďalej vyčítal, že „... v závere svojho rozhodnutia tieto dôkazy dostatočným spôsobom nevyhodnocuje...“. V závere krajský súd konštatuje, že „bude jeho povinnosťou v ďalšom konaní konkretizovať, z ktorých konkrétnych dôkazov vychádzal, keď k takémuto záveru dospel. Je potrebné zdôrazniť, že dôkazné bremeno v tomto prípade je na navrhovateľoch, lebo na rozdiel od ust. § 42a OZ sa tu vedomosť nepredpokladá...“.

26. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy.

27. Ústavný súd vychádzajúc z citovaných dôvodov označených rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu dospel k záveru, že sťažovatelia napriek proklamovaným záverom vo veci konajúcich súdov sa nedozvedeli, na základe akých úvah súdy dospeli k záveru a presvedčeniu, že neuniesli dôkazné bremeno v otázke preukázania nedobromyseľnosti nadobúdateľov. Okresný súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia v princípe zopakoval výsledky doterajšieho dokazovania, ktorými poukázal na nedostatok dobromyseľnosti nadobúdateľov a následne dospel k arbitrárnemu záveru, že sťažovatelia neuniesli dôkazné bremeno, a to aj napriek tomu, že okresný súd zároveň konštatoval, že bol opačného názoru. Túto kontroverziu odôvodnil tým, že bol viazaný záväzným právnym názorom krajského súdu vysloveným v jeho zrušujúcom uznesení (bod 25 tohto rozhodnutia). Ústavný súd konštatuje, že dôvodom zrušenia rozsudku súdu prvej inštancie bolo podľa názoru krajského súdu nedostatočné odôvodnenie záveru o nedobromyseľnosti

odporcov vo väzbe na výsledky dokazovania. Zároveň dodáva, že v odôvodnení zrušujúceho uznesenia krajského súdu žiadny záväzný názor formulovaný nebol. Preto odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie sa javí ako protirečivé, nedostatočné a v konečnom dôsledku aj nepresvedčivé.

28. Krajský súd pri odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozsudku len vo všeobecnosti zopakoval záver o neunesení dôkazného bremena, ktorý mal vyplynúť z odôvodnenia rozsudku prvej inštancie. V súvislostiach toto odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu možno považovať za rovnako arbitrárne, pretože ako už bolo uvedené, samotné odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie je nekonzistentné, protirečivé a nepresvedčivé.

29. Pokiaľ odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie je nedostatočné v tej miere, že nedáva uspokojivé odpovede na všetky rozhodujúce právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, potom odôvodnenie odvolacieho rozhodnutia krajského súdu, ktorý sa bez ďalšieho stotožní s takýmto nedostatočným odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, možno taktiež považovať za nedostatočné a v konečnom dôsledku aj arbitrárne. Uvedené podľa názoru ústavného súdu postačuje pre záver, že krajský súd pri odôvodňovaní svojho napadnutého rozsudku postupoval nedôsledne, formalisticky a arbitrárne, v dôsledku čoho došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov.

30. Ústavný súd k posudzovanej veci nad rámec uvedeného dodáva, že požiadavka krajského súdu, aby sťažovatelia preukázali vedomosť odporcov o zrušení príklepu priamymi dôkazmi, teda jednoznačne bez akýchkoľvek pochybností, sa javí ako neprimeraná okolnostiam veci. Následné konštatovanie záveru o neunesení dôkazného bremena sťažovateľov v tejto otázke vo väzbe na výsledky dokazovania považuje ústavný súd za predčasné, arbitrárne a prílišne formalistické, pretože pokiaľ ide o posúdenie dobromyseľnosti nadobúdateľov, je potrebné mať na zreteli obmedzenú možnosť preukázania nedobromyseľnosti nadobúdateľov priamymi nespochybniteľnými dôkazmi, ktoré vzhľadom na opatrnosť a pravý úmysel nadobúdateľov ani nemusia existovať, preto pre preukazovanie nedobromyseľnosti ako psychického stavu, resp. vnútorného presvedčenia postačuje, že z prejavov navonok (napr. výpovedí, svedectiev) možno

bez závažnejších pochybností vyvodiť, že dobromyseľnosť v okolnostiach prípadu absentuje, alebo že je aspoň spochybnená v takej miere, že je možné konštatovať opak, a to najmä v kontexte povinnosti nadobúdateľov konať s určitou mierou opatrnosti, akú možno od nich požadovať s prihliadnutím na konkrétnosti prípadu, inak by neúmerné dôkazné bremeno viedlo k zjavnej nespravodlivosti.

31. Ako správne A. Winterová uvádza, v skutkovo a právne zložitých sporoch je základný sylogizmus, podľa ktorého ten, kto tvrdí, ten aj dokazuje (affirmanti incumbit probatio), spravidla nepostačujúci aj preto, že spravodlivé usporiadanie procesných vzťahov vyžaduje, aby bola zohľadnená skutočnosť, že mnohokrát nie je v možnostiach strany, ktorá určitú skutočnosť tvrdí, tiež svoje tvrdenia dokázať (porovnaj prof. JUDr. Alena Winterová, CSc., a kol. Civilní právo procesní. 6. aktualizované vydání. Praha : Linde, 2011. s. 252).

32. K uvedenému ústavný súd poznamenáva, že koncepcia právnej domnienky dobromyseľnosti sa viaže a je spojená so zachovávaním náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať. V okolnostiach posudzovanej veci tento aspekt nebol zohľadnený pri vyhodnocovaní dobromyseľnosti nadobúdateľov. Pritom k nadobúdaniu vlastníckeho práva prostredníctvom ochrany dobrej viery nadobúdateľa môže dochádzať len celkom výnimočne, pokiaľ je nad akúkoľvek pochybnosť zrejmé, že nadobúdateľ je dobromyseľný. K obdobnému záveru dospel aj Ústavný súd Českej republiky, resp. najvyšší súd, keď konštatoval:

«Aj keď dôsledkom vyplývajúcim z vyššie uvedenej zásady je nemožnosť nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnosti od nevlastníka, nemožno vylúčiť situáciu, keď proti princípu ochrany práva pôvodného vlastníka bude pôsobiť princíp ochrany dobrej viery nového nadobúdateľa. V súvislosti s riešením kolízie týchto princípov dovolací súd zastáva názor, že ochranu skutočného vlastníka, zaručovanú zásadou „nikto nemôže previesť viac práv, než má sám“ možno prelomiť ochranou dobrej viery nadobúdateľa len celkom výnimočne, pokiaľ je nad akúkoľvek pochybnosť zrejmé, že nadobúdateľ je dobromyseľný, že vec riadne podľa práva nadobudol (porovnaj nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 3314/11 z 2. októbra 2012). Dobrá viera musí byť pritom hodnotená veľmi prísne, pričom poskytnutie ochrany dobromyseľnému nadobúdateľovi sa s prihliadnutím

na individuálne okolnosti posudzovanej veci musí javiť ako spravodlivé (Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 71/2011 z 27. februára 2013).»

33. Vzhľadom na všetky uvedené súvislosti ústavný súd dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu je arbitrárne, formalistické a z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti aj nespravodlivé.

34. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd nemohol považovať napadnutý rozsudok krajského súdu za súladný s označenými právami sťažovateľov, inými slovami, krajský súd neposkytol dôsledne ochranu ich základnému právu na súdnu ochranu zaručenému čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a právu na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd dospel k názoru, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov.

35. Na základe uvedeného zistenia ústavný súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku nálezu).

36. V ďalšom postupe je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde). Krajský súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

III.

37. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľov si uplatnil trovy konania, ktoré nevyčísliť.

38. Ústavný súd priznal sťažovateľom trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena

advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

39. Základom na výpočet náhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2016 v sume 884 €. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2017 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) po 147,33 €. Vzhľadom na to, že právny zástupca zastupoval dve osoby, v zmysle § 13 ods. 2 vyhlášky sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. Vychádzajúc z uvedeného, hodnota jedného úkonu právnej služby predstavuje 147,33 €. Ďalej má právny zástupca sťažovateľov aj nárok na náhradu režijného paušálu za dva úkony právnej služby podľa vyhlášky vykonané v roku 2017 po 8,84 €. Náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľom, spolu takto predstavuje sumu 312,34 €.

40. Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 3 výroku nálezu).

41. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. mája 2018